СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 66. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 21. марта, 1925. — VOL. XXXIII. No. 66. Jersey City, N. J., Saturday, March 21, 1925. THREE CENTS

Жертви торнада виносять понад 830 вбитих 2,900 ранених.

ШИКАҐО, 19. марта. — Як показується з докладнійших оглядин навіженого торнадом простору, перші донесення про жертви й втрати не були пересаджені. Як виходить з докладнійших обчислень, жертв є богато більше, як було подано з першу.

Наперед показалося, що торнадо захопило богато більший простір; вітруга діткнула пять стейтів: Илинойс, Індіяну, Мезуре, Тенесі та Кентакі, знищивши на тім просторі 36 міст. Жертв було: в Илинойс 645 вбитих, а 1,945 ранених; в Індіяні 100 погибших, 515 ранених; в Тенесі 33 вбитих, 50 ранених, в Мезуре 27 вбитих, а 349 ранених; в Кентакі 18 вбитих, а 131 ранених. Як видно з поданих чисел сі обчислення часто подані приближно або на вгадь.

Торнадо почалося коло Озаркс, та віяло через пять годин.

ВЕСЬ НАРОД АМЕРИКИ СПІШИТЬ НА ПОМІЧ ЖЕРТВАМ ТОРНАДА.

ВАШИНҐТОН, 19. марта. — Президент Кулидж, яко голова Американського Червоного Хреста, видав приказ приспішити ратункову акцію на допомогу околицям, захоплених страшним вітром в західно-середніх стейтах Америки.

Сейчас виїхали на захід спеціяльні ратункові поїзди, наладовані лікарами, помічницями, медичними причандалами, поживою й одежею.

ДОБУЛИ ПЕРШІ ЖЕРТВИ ВИБУХУ В КОПАЛНИ.

ФЕРМОНТ, ВЕСТ ВЕРДЖІНІЯ, 19. марта. — Ратункові відділи вже дісталися до підземних хідників копалні, де був вибух, послідного вівтірка, та винесли звідти 4 трупи. Всі тіла були сильно попарені, і можна було розпізнати лишень з трудом. Копалня ще горить, але огонь вже не представляє дальшої небезпеки.

Уряд ще держить трох людий, яких підозрівають, що вони мали щось спільного з бомбою, яку мав хтось кинути в копалню.

ЖЕРТВИ ПРАЦІ ЗА МІСЯЦЬ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 19. марта. — Після обчислень стейтового бюра праці, за місяць лютий погибло в нюйорському стейті підчас праці 131 особа.

З того числа 22 особи погибли при перевозі, а 19 в металевих промислах. Поважне число випадків було теж при будовах та при виробі й консервованню средств поживи.

СЕНАТОВИЙ КОМІТЕТ ЗАТВЕРДИВ ЗА МІСЯЦЬ 19 ДОГОВОРІВ.

ВАШИНҐТОН, 19. марта. — Як подає сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, сей комітет затвердив за місяць грудень 19 договорів межи Злученими Державами а ріжними другими державами.

Більшість з тих договорів відноситься до прогибіційного закона та до видачі собі злочинців межи державами.

ВАЖНИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ РОЗПОРЯДОК.

ВАШИНҐТОН, 19. марта. — Департмент праці, яко начальний іміґраційний уряд, видав важне в справі польського горожанина Юліяна Кона важний розпорядок. Після сього розпорядку, іміґраційні урядники можуть допустити до Злучених Держав іміґранта навіть, як в його пашпорті находяться всякі похибки, — приміром, коли подано хибно його державну приналежність, коли однак ся похибка сталася без вини іміґранта.

ВІДШКОДОВАННЄ ЗА СМЕРТЬ БАТЬКА И АРЕШТ.

НЮ ЙОРК, 19. марта. — Присяжні судді стейтового суду розбирали нині позов трох братів Віліямсів проти їх вірителя Мориса Вайберґера о відшкодованнє за фалшивий арешт і смерть батька. Як зізнали згідно брати, вони мають в Брукліні крамницю й купили на кредит товари від Вайнберґера. Одного дня Вайнберґер прийшов домагатися від них довгу, але брати сказали йому, що вони не мають часу займатися ним, бо їм вмирає батько. На се Вайберґер став ще більше допоминатися свого довгу, а коли довжники не заплатили, він спровадив полісмена й заарештував їх на тій основі, що буцімто вони напали на нього й обрабували. Заким сини добулися з вязниці, доказавши свою невинність, батько помер.

Присяжні судді признали кождому з братів по півтретя тисячі долярів відшкодовання.

ЗРАДИВСЯ У СНІ?

МИДЕЛТАВН, Ню Джерзі, 17. марта. — Жінка місцевого горожанина Артура Ґилда внесла в суд позов проти свого мужа, котрому закидує двоженьство. Жінка подає в позві, що муж говорив про другу жінку в сні; вона тоді розвела слідство й попала на докази, що її муж справді вженився в друге в Каліфорнії.

НЕВДАЧНИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ЗАГОВІР В ПЕРУ.

БУЕНОС АЙРЕС, Арґентина, 18. марта. — З Ліми, столиці, південно-американської републики Перу, прийшли вісти, що урядови вдалося відкрити на час революційний договір, який мав вибухнути дня 13. марта. Заговірники мали захопити урядові будинки та повалити теперішний уряд.

ПЛЯНУЮТЬ ВОЖЕННЄ ПАСАЖИРІВ ВОЗДУХОМ ПОЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЮ ЙОРК, 18. марта. — Сюди приїхала нині з Франції ґрупа европейських капіталістів, котрі хочуть зорґанізувати летниче підприємство до вожeння пасажирів почерез Атлянтійський Океан. В підприємство мають вложити 120 міліонів золотих франків, а перша лінія має вести з Бразилії до Портуґалії.

СТРАШНЕ ПРИЗНАННЄ.

МЕДИНА, Огайо, 18. марта. — Поліція розвела слідство над причиною смерти Джана Ґінке, його жінки та його сестри, які померли разом серед підозрілих обставин. Як поліція стала допитуватися одну кревнячку померших, паню Марту Вайз, вона призналася не лишень до строєння сих трох осіб, але отроєння 17 людий. Другі однак виратувалися.

АРЕШТУЮТЬ 3 ЛЮДИЙ ЗА ВИБУХ В КОПАЛНИ.

ФЕРМОНТ, Вест Верджінія, 18. марта. — Доля 33 майнерів, захоплених вибухом у копални, ще досі не відома, бо ратунковим відділам ще не вдалося добитися до обнятих вибухом переходів. Одна часть копалні ще горить. Поліція, яка веде слідство над причинами катастрофи, таки допускає можливість кинення бомби; вона арештувала троє осіб.

КНИЖКИ ДЛЯ СЕЛА.

На колеґії Народного Комісаріяту Робітничо-Селянської Інспекції у Харкові подано, що цього року українські видавництва випустять 1400 ріжних назв книжок для сільського читача (аби тільки українських і таких, щоб селянин їх читав). В минулому році українські видавництва видали для села тільки 250 назв книжок.

ДОПУСКАЮТЬ СЛАБЕ ПИВО.

Торонто, Канада, 19. марта. — Леґіслятурі канадійської провінції Онтаріо внесено проект закона, дозваляючого продаж слабих пив по готелях, реставраціях та крамницях. Пиво малоби мати не більше, як півтретя проценту алькоголю.

ПРИКРА ПРИГОДА ОПРИШКІВ.

Кейп, Мей, Н. Дж., 19. марта. — Шериф сього повіту повідомив нині трох опришків, які недавно обрабували були банк в Такеґов, що ранений ними підчас рабунку банкир помер від ран, та що наслідком сього вони будуть відповідати перед судом за вбийство першого степення, за котре закон визначує кару смерти.

КЕПСЬКИЙ ЗУБАР.

Клементон, Н. Дж. 19. марта. Місцевий контрактор Вілліям Скат пробував нині витягнути собі болючий зуб при помочи старого способу, себто шнурка, привязаного до зуба та до чобота. Покінчивши всі приготовання пацієнт сіпнув з усеї сили ногою, але зуба ни вирвав. Зате зломав собі щоку.

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА.

Автомобіль убив в Джерзи Сіті, Н. Дж., 6-літного хлопця, Тимка Шельваха, коли він перебігав улицею.

Батько убитого хлопчика Іван Шельвах і синок були членами У.Н.С. до січня с. р. В січні батько покинув Союз і разом із сином перестали бути членами. через те стратив і посмертне.

Нехай се буде перестророгою, не тільи, щоб пильнувати дітий на улицях, але також, щоб належати до орґанізації і не покидати її.

ТРАҐЕДІЯ ЧИ СПАСЕННЄ ПОЛЬЩІ.

„Слово польске" бількає на поганий стан польської заграничної пропаґанди і в розпуці наводить список достойників, в руках, в яких спочиває отся пропаґанда, А саме: ...„ Парнас у Відні, Ельмер у Берліні, Мільштайн у Брукселі, Авербах у Парижі. Найман в Ризі — щож це за повінь?!.. Дісно зіставленнє отих милозвучних призвищ може насунути низку рефлексій. Очевидно, „Слово П." вважає траґедію Польщі те, що її долею кермують Жиди, але так само добре можнаби спитати. Чому воно так і хто сьому винуватий, що в слушний час не стало Поляків для відповідальних становищ у Польщі і де нині булаб Польща та взагалі, що з нею булоб сталося, колиб не всі оті Парнес, Авербахи, Ашкенази, й усі инші польські „родовиті патріоти".?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ШКІЛЬНЕ ВІЧЕ В ПЕРЕМИШЛІ.

В пятницю 20 м. м. відбулося в Перемишлі, в салі „Нар. Дому", шкільне віче, на яке приїхало з околиці понад тисяча селян, не рахуючи місцевого громадянства. Відкрив віче палкою промовою д-р Загайкевич, проводив віче д-р Т. Кормош. Референтом був п. В. Целевич, який пояснював суть шкільного кресового закону і спосіб, яким треба боронитися за права народньої мови в школі. В дво-годинній дискусії селяни представляли польонізаційний похід на українському селі та ставили низку практичних запитів, на які отримували негайну відповідь. Віче перейшло без ніяких інцидентів. Перемиський повіт належить до найкращих у краю під оглядом орґанізації шкільного плебісциту.

ПЕРЕІМЕНОВАННЄ ЦАРИЦИНА.

Царицин над Волгою, столиця ґубернії, змінив назву. Згідно з постановою останнього зїзду рад, Царицин буде зватися „Сталінґрад", в честь відомого большевицького діяча Сталіна (правдиве прізвище Сталіна — Джуґашвілі; він по походженю Ґрузин).

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

У Київі почав виходити новий журнал „Комунар", в двох паралельних виданнях по українськи і по російськи, орґан КиївськогоГубкому КП(б) У. Завдання журналу допомогти активним членам партії і радянським робітникам на селі узагальнювати щодений досвід праці на селі і виучувати його з погляду завдань комуністичної партії. Журнал виходить щомісяця. Перше число журналу містить статті київських комуністичних провідників: Постишова, М. Барана, В. Кузменка, Щупака і инш.

КРАЄЗНАВСТВО НА ЧЕРНИГІВЩИНІ.

У Чернигові істнує Інститут краєзнавства. В жовтні минулого року відбулася у Чернигові конференція краєзнавства, на якій було прочитано 23 доклади, з того тільки 9 докладів по українськи, решта російською мовою. Доклади обнимали: територію ґубернії, населення, сільське господарство, промисел, торговлю, культурне життя і т. п. На видання докладів друком нема гроший.

У Чернигові істнує пять музеїв: Тарновського, з окремим шевченківським відділом, етноґрафічний, культів, архівної комісії, мистецький. Найбільший музей Тарновського. При місцевому Інституті Народньої Освіти істнує історично-архівний гурток студентів, члени якого працюють по музеях.

750,000 дітий голодує на Україні.

БЕРЛІН, 19. березня. — Советські ґазети з Москви і з України явно пишуть, що тепер на Україні в крайному голоді понад 750,000 дітий.

З Харкова повідомляють, що большевицьке правительство дає частинну допомогу лише 90,000 дітям, а решта голодуючих дітий остається зовсім безпомочі.

В самій Харківщині є тепер 400,000 безпомічних голодуючих дітий, а в Одещині 200,000 дітий вмирає з голоду.

Усюди на Україні засоби збіжа вже вичерпані.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ В ІТАЛІЇ.

ПАРИЖ, 19.березня. — Анґлійський король Юрій V. з жінкою Марією прибув до Кале, відки виїхали обоє поїздом до Італії на кураційний побут в Ґенуї.

ЛОРД КЕРЗОН ПОМЕР.

ЛОНДОН, 20. березня. — Сьогодня рано помер бувший британський міністер закордонних справ лорд Керзон.

Він прожив 62 роки; в публичному життю брав участь 40 літ.

ЗНИЩЕНІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН, 19. березня.— Анґлія досі знищила кораблів на основі вашинґтонської умови містоти на 400,000 тон.

СПРАВА РУРЩИНИ І КЕЛЬНУ.

БЕРЛІН, 19. березня. — В тутешніх урядових кругах запевнюють, що Німеччина буде домагатись від аліянтів запевнення про час опорожнення Рурщини і міста Кельну, в усяких переговорах про забезпеченнє границь Франції.

МАРКС КАНДИДУЄ.

БЕРЛІН, 19. березня. — Бувший німецький федеральний канцлер др. Вільгельм Маркс, котрий тепер був премієром Прусії, покинув се становище, щоби мати свободу у кандидованню на президента Німеччини.

ФРАНЦІЯ, ПОЛЬЩА І НІМЕЧЧИНА.

ЛОНДОН, 19. березня. — Анґлія далі радить Франції, щоб порозумілася з Німеччиною щодо охорони своїх границь.

Вона теж радить Франції, щоби вплинула на Польщу, аби або віддала Німеччині шийку і Шлеск, або щоби згодилась на мирові переспрaви у сій справі набудуче.

Франція сьому противиться, але Анґлійці вірять, що вона ще змінить погляд, коли переконається, що з Польщею вона не мати-ме жадного забезпечення.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ ЧАСТИНУ ЦАРСЬКИХ ДОВГІВ.

ПАРИЖ, 19. березня. — Російський большевицький амбасадор Леонід Крассін заявив сьогодня, що його уряд хоче признати Франції передвоєнні довги Росії, але не всі, бо сим викликав би ворожнечу серед публики в Росії. Натомісць, каже він, большевики готові на компроміс і хотять признати часть давніх довгів.

Крассін каже, що Франція мусить обтяти суму довгів, бо більшу частину з 30 міліярдів франків царська Росія втолила в Польщі на зелізниці і кріпости і тому сю часть повинна стягати з Польщі. Також значна частина гроший пійшла до балтійських держав, котрі тепер теж независимі і можуть платити окремо.

КОНЕЦЬ СТРАЙКУ.

МЕДІОЛЯН, Італія, 19. березня. — Сьогодня за фашістами і соціялісти покинули страйк в металевому промислі в Льомбардії і вернулись до праці.

ВІДЗНАЧЕННЄ Д'АННУНЦІЯ.

РИМ, 18. березня.— Сьогодня, в роковини злуки пристаневого міста Фюме з Італією приняв італійський парлямент резолюцію, якою постановлює умістити імя Д'Аннунція, котрий придбав Фюме для Італії, на „Славних Сторонах Історії Італії".

ВІЙНА В КИТАЮ.

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 19. березня. — В поінформованих кругах запевнюють, що війна в Китаю вибухне наново вже небаром.

Чанґ Тсо-лін має 1,400 російських білоґвардійців недалеко Тієнтсіна, з якими хоче рушити сюди і проголосити монархію.

ПОДАТОК ПОДОРОЖНИХ.

ШЕРБУРҐ, Франція, 18. березня. — Подорожні, що їдуть відсі до Америки, платять відтепер по 50 франків спеціяльного податку.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИ ЦЕЛІБАТУ.

ГАЛИЦЬКИЙ НАРОДНІЙ КОМІТЕТ У СПРАВІ ВВОДЖЕННЯ ЦЕЛІБАТУ В УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ.

Тіснійший Народній Комітет після вичерпуючої дискусії на засіданню 16. лютого с. р. приняв отсі резолюції:

1) Маючи на увазі, що впроваджуванне примусового целібату до нашої Церкви являеться нарушеннем прав, запоручених нам Апостольською Столицею, а дальше, що се з церковного і націонамьного становища шкідливе, і вкінці, що се під теперішню пору ослаблює нашу відпорність назверх і викликує замішанне внутрі, Народній Комітет висловлюеться як найрішучійше проти вводження примусового целібату до українсько-католицької Церкви.

2) Впроваджування примусового целібату викликало серед української суспільности обуренне й однодушні протести. Народній Комітет звертає увагу українсько-католицького Епископату на щораз більше зростаючу небезпеку положення. Народній Комітет сподіваеться, що українсько-католицький Епископат в імя добра Церкви і нації відкличе адміністративне зарядженне у справі примусового целібату і разом з цілим народом гідно і непохитно обстоювати-ме ненарушність прав і привілеїв українсько-католицької Церкви.

3) Народній Комітет взиває українське громадянство, щоби вносило писменні протести до Апостольської Столиці проти всякого нарушування прав і привілеїв нашої церкви, а зокрема проти впроваджування примусового целібату.

Львів, у лютім, 1925.

ЗА ТІСНІЙШИЙ НАРОДНІЙ КОМІТЕТ:

Др. Ізидор Голубович, голова; Др. Степан Біляк, о. Леонтій Куницький, Др. Олександер Марітчак, заст. голови; Аркадій Малецький, ґен. секретар.

ДЕШЕВІСТЬ А ПЕВНІСТЬ

Запомогова орґанізація се таке товариство, котре зобовязується давати своїм членам відшкодованне на случай певних, докладно означених шкод.

Які се шкоди, за які орґанізація обіцює дати відшкодованне, се залежить від роду орґанізації. Звичайно всі запомогові орґанізації зобовязуються своїм членам дати відшкодованне їх родинам на случай смерти. Декотрі орґанізації ще обовязуються давати членам відшкодовання на случай каліцтва або хороби. Декотрі ще зобовязуються дати їм допомогу на старість. Деякі обовязуються виховувати їх малолітні діти-сироти. І ще другі инчі відшкодовання орґанізація може на себе взяти супроти своїх членів.

Орґанізація обезпечує членів своїх у той спосіб, що каже членам складати на кожду шкоду певні фонди. Отже на оплату посмертних члени складають один фонд, на оплату за каліцтва й недуги другий, на оплату на старість третий. На кожду инчу шкоду, якуб орґанізація не давала, мусить бути фонд.

Суть ведення всякої запомогової орґанізації лежить в тому, щоби орґанізація назбирала від своїх обезпечених членів тільки гроша, щоби сими грішми вона могла виконати всі свої зобовязання, щоби вона могла сплатити своїм членам та їх родинам всі ті зобовязання, які вона на себе взяла. На кождий фонд має зібратися тільки, кілько з нього має видатися. Вона повинна означити обовязки членів так, щоби сі обовязки були ні за тяжкі, ні за легкі. Вона має стягати з членів такі вкладки, щоби вони вистарчали на сплату відшкодовань, але й щоби вкладки не були безпотрібно за високі.

Межи сими двома скрайностями стоїть кожда запомогова орґанізація. Коли така орґанізація стягає від членів за високі вкладки, висші, як треба, то люди не підуть до неї, а підуть до другої орґанізації, яка сі самі добродійства дає дешевше. Коли знова орґанізація встановила свої вкладки за низькі, тоді її з часом мусить забракнути гроша; вона буде мусіти заявити своїм членам, що вона не має гроша на заплаченне обіцяного відшкодовання. Тоді члени побачуть, що орґанізація, котра їм обіцяла відшкодованне за низькі вкладки, їх обманула.

Значить, кожда запомогова орґанізація повинна бути дешева, але й вона повинна бути певна. Вона повинна обіцювати лишень те, що вона певно може сповнити, і вона має стягати тільки гроша, щоби вона була певна, що вона зможе виконати всі свої зобовязання.

КОНКОРДАТ

Дослівний текст польсько-ватиканської угоди.

Папа Пій XI і президент польської републики Станислав Войцеховський, бажаючи означити становище католицької церкви в Польщі та устійнити основи для кермування церковними справами на землях републики, постановили заключити конкордат. До переведення переговорів і заключення конкордату папа призначив свого державного секретаря Петра Ґаспаррі, а президент Войцеховський амбасадора польської держави при Ватикані Владислава Скшинського і міністра освіти проф. Станислава Ґрабського. Повновласники обох сторін, представивши свої повновласти, приняли отсі постанови:

Арт. І. Католицька церква без ріжниці обрядів буде користуватись повною свободою в польській републиці. Держава запевнює церкві свобідне виконуванне її власти і її юрисдикції, а також свобідну адміністрацію й управу її справами та майном, згідно з Божими правами і канонічним правом.

Арт. ІІ. Епископи, духовенство і вірні будуть свобідно і безпосередно зноситися зі св. столицею. У виконанню своїх воїх функцій епископи свобідно і безпосередно будуть зноситися зі своїм духовеньством і своїми вірними та оголошувати припоручення, накази і пастирські листи.

Арт. ІІІ. Для підтримання приязних взаємин між св. столицею і польською републикою в Польщі резидувати-ме апостольський нунцій, а при св. столиці амбасадор републики. Управнення апост. нунція поширюються на територію вільного міста Данціґа.

Арт. IV. Цивільні власти давати-муть свою поміч при виконуванню церковних постанов і декретів: а) на випадок деституції духовника, позбавлення його церковної бенефіції — після оголошення канонічного декрету про згадану деституцію або позбавленне, а також на випадок заборони носити духовний одяг, б) на випадок побору такс або престацій, призначених на церковні цілі, а передбачених державним правом; в) у всіх інших випадках, передбачених обовязуючим правом.

Арт. V. Духовники при виконуванню своїх урядів будуть користуватися особлившою правною опікою. Нарівні з державними урядниками вони будуть користати з права звільнення від судового заняття частин свого вивінування. Духовники, що зложили обіти, семинарійні ученики і новики, що вступили до семинарій і новіціятів перед виповідженнєм війни, будуть увільнені від військової служби з винятком загального покликання. В тому останньому випадку системізовані священики виконувати-муть у війску свій священичий уряд, одначе так, щоби на тому не потерпіло добро парохії, а інші члени духовенства будуть покликані до санітарної служби. Духовні будуть увільнені від горожанських чинностий, незгідних зі священичим покликаннем, як: присяжних суддів, членів трибуналів і т. і.

Арт. VI. Непорушність церков, каплиць і цвинтарів забезпечена, одначе так, щоби з того приводу не потерпіла публична безпека.

Арт. VII. Війска републики будуть користати з всіляких виріжнень, яких св. столиця уділює війскам, згідно з постановами канонічного права. Особливо капеляни мати-муть права парохів у відношенню до війскових і їх родин та виконувати-муть чинности свого церковного уряду під юрисдикцією полевого епископа, якому прислугувати-ме право їх вибору. Св. столиця годиться, щоби то духовенство в справах, що торкаються його війскової служби, було підчинене війсковим властям.

Арт. VIII. В неділі і в день свята 3-ого мая священики, що відправляють богослужения, будуть відмовляти літурґічні молитви на інтенцію польської републики і її президента.

Арт. IX. Ніяка частина польської републики не буде залежна від епископа, якого осідок находився би поза межами польської держави. Католицька єрархія в польській републиці буде зорґанізована ось так:

А. Латинський обряд: 1) Церковна провінція ґнізненько-познанська: Архіепископство ґнізненсько-познанське, дієцезія хелмінська, дієцезія вроцлавська; 2) Церковна провінція варшавська: Архіепископство варшавське, дієцезія плоцька, дієцезія сандомирська, дієцезія люблинська, дієцезія підляшська, дієцезія лодзька; 3) Церковна провінція виленська: Архіепископство виленське, дієцезія ломжинська, дієцезія пинська; 4) Церковна провінція львівська: Архіепископство львівське, дієцезія перемиська, дієцезія луцька; 5) Церковна провінція краківська; Архіепископство краківське; дієцезія тарнівська, дієцезія делецька, дієцезія ченстоховська, дієцезія шлеська.

Б. Грецько-український обряд. („Обржондек ґрецко-русінські"): Церковна провінція львівська: Архиепископство львівське, дієцезія перемиська, дієцезія станиславівська.

В. Вірменський обряд. Архіепископство львівське.

С. столиця не переведе ніякої зміни в повисшій єрархії або в розмежованню провінцій і дієцезій, які тільки у згоді з польським урядом, за винятком дрібних поправок границь, вимаганих для добра душ.

Арт. X. Творенне і переміна церковних бенефіцій, конґреґацій і чинів, а також їх домів і заведень буде залежати від компетентної церковної влади, яка, оскільки повисші зарядження потягнули би за собою видатки з державного скарбу, — зробить те зарядженнє по порозумінню з урядом. Чужинці не будуть одержувати становищ зверхників монаших провінцій, хиба за відповідним дозволом уряду.

Арт. XI. Вибір архиепископів і епископів належить до св. столиці. Його Святість згоджується звертатись до президента польської републики перед призначеннем архієпископів і дієцезальних епископів, коадюторів „cum jure successonis" та полевого епископа, щоби впевнитись, що президент не має проти того виборі замітів політичної натури.

Арт. XII. Повисші ординарії, перед обняттем своїх чинностий, зложать на руки президента польської републики присягу вірности на основі отсієї формули:

„Перед Богом і на св. евангеліє присягаю і прирікаю, як годиться епископови, вірність польській републиці. Присягаю і прирікаю, що з повною льояльностю шанувати-му уряд установлений конституцією та що причинюся, щоби його шанувало моє духовенство. Крім того присягаю і прирікаю, що не буду брати участи в ніякому порозумінню, ані не буду присутний при ніяких нарадах, які могли би принести шкоду польській державі або державному порядкови. Не дозволю мому духовенству брати участи в таких починах. Дбайливий за добро й інтерес держави, буду старатись ухиляти від нього всілякі небезпеки, про які я знав би, що йому загрожують".

Арт. XIII. 1) У всіх прилюдних школах за винятком висших шкіл, наука релігії обовязкова. Та наука буде уділювана вчителями, що будуть іменовані шкільними властями які їх вибирати будуть споміж осіб, уповажнених ординаріями до науки релігії. Компетентні церковні власти будуть наглядати навчання релігії під оглядом його змісту і моральности вчителів.

На випадок, коли-б ординарій відібрав учителеви дане йому уповажненнє, то той тимсамим буде позбавлений права навчання релігії.

Тісамі основи, що торкаються вибору і відкликання учителів, будуть приноровлені до університетських професорів, доцентів і асистентів на теольоґічних факультетах (церковних наук) державних університетів.

2) У всіх дієцезіях католицька церква мати-ме духовні семинарії, відповідно до канонічного права, якими управляти-ме і в яких іменувати-ме вчителів.

Наукові дипльоми, виставлені висшими семинаріями, будуть вистарчаючі для навчання релігії у всіх загальних школах за винятком висших шкіл.

Арт. XIV. Добра, що належать до церкви, не будуть предметом ніякого якту, що зміняв би їх призначеннє — инакше, як тільки за згодою духовної влади, з винятком випадків передбачених законами про вивласненне для цілий реґуляції перевозових доріг і рік. На всякий випадок призначенне нерухомостий і рухомостий, посвячених виключно для служби Божої, як: церков, предметів, що служать до богослужень і т. і., не може бути змінене без попереднього позбавлення їх компетентною церковною владою їхнього характеру посвячених річий.

Ніяка будова, переміна або реставрація церков і каплиць не буде довершувана інакше, як тільки згідно з технічними і мистецькими приписами законів, що торкаються будови будинків.

В кождій дієцезії буде створена комісія іменована епископом в порозумінню з компетентним міністром для охорони в церквах і церковних льокалях старинностий, творів мистецтва, архівних документів і рукописів, що мають вартість історичну або мистецьку.

Арт. XV. Іуховні, їх добра та маєтки правних осіб церковних і чернечих підлягати-муть оподаткованню нарівні з особами і добрами горожан републики, а також світських правних осіб, одначе за винятком будинків, посвячених службі Божій, духовних семинарій, підготовних домів для монахів і монахинь, що складають обіти вбогости, а також дібр і правних титулів, яких прибутки призначені на цїли релігійного культу і не причинюються до особистих доходів бенефіціянтів. Приміщення (будинки) епископів і парохіяльного духовенства та їх урядові льокалі будуть трактовані скарбом нарівні з урядовими приміщеннями функціонарів і льокалями державних установ.

Арт. XVI.. Всі польські правні особи, церковні і монаші, згідно з приписами загально обовязуючого права, мають набувати, відступати посідати й адміструвати, згідно з канонічним правом, добрами рухомими й нерухомими, а також право ставати перед всякими державними інстанціями й властями для оборони своїх цивільних прав. Правні особи церковні й монаші (чернечі) признається польськими, як що цілі, для яких вони повстали, торкаються справ церковних або монаших Польщі і якщо особи, уповажнені до представництва і управи їх добрами, постійне перебувають на землях польської републики. Правні особи церковні і монаші, що не відповідають повисшим умовам, будуть користуватися цивільними правами, признаними републикою чужинцям.

Арт. XVII. Правні особи церковні і монаші мають право засновувати посідати, управляти, згідно з канонічним та загальним державним правом, цвинтарями призначеними до хорonення католиків.

Арт XVIII. Духовні і вірні всіх обрядів, що находяться поза своїми дієцезіями, згідно з приписами канонічного права, будуть підчинені місцевим ординаріятам.

Арт. XIX. Польська република забезпечує компетентним властям право надавати, згідно з приписами канонічного права, церковні уряди, функції і бенефіції. При надаванню парохіяльних бенефіцій будуть приноровлені отсі основи:

На землях польської републики не можуть одержувати парохіяльних бенефіцій — хиба після одержання дозволу від польського уряду: 1) Ненатуралізовані чужинці та особи, що не відбули теольоґічних студій в теольоґічних установах в Польщі, або в понтифікальних; 2) Особи яких діяльність суперечна із беспекою держави.

Перед довершеннем номінації на ті бенефіції, духовна влада засягне відомостий від компетентного міністра републики, щоби впевнитись, що ніяка з причин передбачених,як висше, точками 1) і 2), не стоїть тому на перепоні. На випадок, колиб згаданий міністер на протязі 30 днів не предложив таких закидів проти осіб, яких номінація намірена, церковна влада довершує номінації.

Арт. XX. На випадок, колиб власти републики мали піднести закиди проти даного духовного, що до його діяльности, як суперечної з безпекою держави, компетентний міністер предложить згадані закиди ординарієви, який у згоді з тим міністром на протязі трьох місяців вирішить відповідно справу. На випадок розбіжности між ординарієм і міністром Ап. столиця доручить розвязку справи двом духовним, нею вибраним, які в згоді з двома делеґатами президента польської републики доведуть до остаточного вирішення.

Арт XXI. право патронату, як державного, так і приватних осіб лишається в силі аж до нової умови. Представленнє гідного духовного на вільне (вакуюче) становище буде довершуване патроном на протязі 30-ти днів, згідно зі списком трох прізвищ, представлених ординарієм. Коли на протязі 30-ти днів не довершено представлення, то обсада дотичної бенефіції стається вільною. У випадках, в яких йде про парохіяльну бенефіцію, ординарій перед довершенном номінації, згідно з арт XIX, засягне думки компетентного міністра.

Арт XXII. На випадок, колиб духовні або монахи були обвинувачені перед світськими судами, за злочини передбачені карними правами републики, згадані суди негайно повідомлять компитентного ординарія про кожду того рода справу, і в даному разі передадуть йому акт обвинувачення та судовий присуд з його мотивами. Ординарій, чи його делеґат, після покінчення справи в суді, будуть мати право познайомитися з дотичними актами. На випадок арештовання, або увязнення згаданих висше осіб цивільні власти виявляти-муть уважливість, належну їх станови і єрархічному ступневи.

Духовні і монахи підлягати-муть арештови та відбувати-муть вязничі кари в приміщеннях, окремих від приміщень для світських осіб, якщо їх не позбавлено церковної гідности компетентним ординарієм. На випадок судового засуду на вязницю, відбувати-муть вони ті кари в монастирі, або іншому чернечому будинку, в приміщеннях призначених на ту ціль.

Арт XXIII. Ніяка зміна в мові уживаній в дієцезіях латинського обряду до проповідий, додаткових богослужень і інших викладів світських наук в семінаріях, не буде довершена інакше, як за спеціяльним уповажненнем конференції епископів латинського обряду.

Арт. XXIV. 1) Польська република признає право правних осіб, церковних і монаших до всіх дібр рухомих і нерухомих, капіталів, доходів та інших правних титулів, які посідають ті правні особи на землях польської держави.

2) Польська република дозволює, щоб висше згадані права власности на випадок, колиб не були ще записані в гіпотечних книг на імя посідаючих їх правних осіб (епископств, капітул, конґреґацій, монаших чинів, семінарій, парохіяльних бенефіцій, інших бенефіцій і т. і.) були в них записані, а саме на підставі деклярації компетентного ординарія, засвідченої компетентною цивільною владою.

3. Справа дібр, яких церкву позбавила Росія, Австрія і Прусія, а які тепер находяться в посіданню польської держави, буде поладнана пізнійшою умовою. До того часу польська держава запевнює церкві річні дотації, не низші, як дійсна вартість від дотацій, які уряди російський, австрійський, і пруський виплачували церкві на землях, що тепер належать до польської републики. Згадані дотації будуть обчислювані і розділювані по вказівках обнятих в залучнику А. На випадок парцеляції згаданих дібр, епископські мензи, семенарії і парохіяльні бенефіції, що тепер не мають землі, або мають її в недостаточних скількостях, одержать її на власність згідно з роэпорядностю аж до висоти 180 гект. на епископську мензу, 180 гект на семинарію і залежно від якости землі від 15 до 30 гект. на парохіяльну бенефіцію. Гуртова сума грошевих вивінувань, означена в залучнику А., буде зменьшена в дієцезіях, в яких ті землі будуть надані о 50 зол. річно від кождого гектара, наданого повисшим способом 4. Буде вдержане признанне дібр, які република ревіндикувала би у давних займанчих державах, яко спадкоємиця прав повисших держав з титулу їх правного відношення до правних осіб церковних і монаших в Польщі, що торкається, чи то престацій, запевнених тими державами правним особам церковним і монашим, чи то управи нерухомих дібр і капіталів, призначених для церкви.

5) Щоби поліпшити господарське і суспільне положенне хліборобського населення і щоб тим більше зміцнити християнський мир в краю, св. столиця годиться, щоби польська република викупила від епископських бенефецій, від семинарій, від капітульних бенефіцій, від парохіяльних бенефіцій та від звичайних бенефіцій, що мають земельні добра, ті скількости рільної землі,які перевисшувалиби для кождої з висше приведених одиниць: 15 до 30 гект., залежно від якости землі для парохії і звичайної бенефіції 180 гект. для капітули, 180 гект. для епископської мензи, і 180 гект. для семинарій. В дієцезіях, в яких семінарії не мають рільних земель окремо від земель, що їх має епископство, буде їм признано із земель, що належать до епископства, 180 гект вільних від викупу — незалежно від 180 гект., призначених для епископської мензи.

6) Наведені висше правні церковні особи мати-муть право самі собі вибирати з дібр, до них належать, парцелі землі, яка в поданих в горі скількостях лишається їх власністю.

7) Ціна викупу земель наведених в горі, буде виплачена згідно з приписами, приноровленими до земель, що є власностю приватних осіб, і лишиться до розпорядности церкви.

8) Св. столиця дозволює також, щоби рільні землі, що належать до домів конґреґацій і монаших чинів, та до їх добродійних заведень, уважаних кождий з окрема окремішньою рільничою одиницею, були викуплені державою, згідно з приписами, які будуть приноровлені до викупу дібр, які належать до правних осіб світських з правом для кождого зі згаданих вгорі домів, а також для кождого з їх добродійних заведень зберігти, що наймень-

ще 180 гект.. рільної землі.

9) Правні особи церковні і монаші мати-муть право на рівні з правними особами світськими безпосередньо переводити парцеляцію рільних земель, що доних належать.

Арт. XXV. Всі права, розпорядки і декрети, що є суперечні з постановами попередніх артикулів, будуть знесені з хвилею, як увійде в життє отсей конкордат.

Арт XXVI. Св. столиця на протязі трох місяців від хвилі, як увійде в життє отсей конкордат, в порозумінню з урядом переведе утворенне й розмежуваннє церковних провінцій і дієцезій, вичислених в арт. IX. Границі церковних провінцій і дієцезій будуть відповідати границям держави.

Церковні добра положені в Польщі, та які належать до правних осіб церковних і монаших, що їх осідок находиться поза границями польської держави і навпаки будуть предметом окремої конвенції.

Арт. XXVII. Отсей конкордат входить у життє в два місяці після виміни ратифікаційних них грамот.

Залучник А.

Вивінування, признані католицькій церкві польською діржавою, згідно з арт. XXIV. отсього конкордату, будуть обраховані в такий спосіб:

1. Вивінуваннє духовенства:

Місячне вивінуваннє на основі біжучого множника для державних урядників. 1) кардинали: 2,500 пунктів (пункт тепер 42 сот.) та 800 золотих на удержаннє капелянів, повозів і т. і.; 2) Архієпископи: 2,000 пунктів та 600 золотих на удержаннє капелянів, повозів і т. и.; 3 Дієцезійні епископи: 1,700 пунктів та 600 зол. на удержаннє капелянів, повозіві т. п.; 4) Епископи помічники: 1,250 пунктів; 5) Члени капітул: 600 пунктів; 6) Парохи 270 пунктів; 7) Ректори філійних церков, вікарії і урядовці консисторії: 200 пунктів; 8) Монахи конґреґацій, що побирають випосаження від держави: 125 пунктів; 9) Професори семинарій: 600 пунктів; 10) Ученики семинарій: 125 пунктів; 11) Авдитор Трибуналу Св. Роти (випосаження звичайних професорів на університетах); 12) Секретар авдитора: 600 пунктів; 13) Учителі теольоґічних інститутів мають право ґімназійних учителів.

II. Емеритальні річні випосаження: 383,413 зол. 1) Емеритальні платні духовенства: 254,-117 зол.; 2) Емеритальні платні вдів і сиріт по духовних греццько-католицького обряду: 192,-296 золотих.

III. Річне вивінування катедральних хорів і низших церковних урядовців: 63,298 зол.

IV Річні кошти церковної адміністрації: 750,940 зол. 1) Пастирські візитації епископів 340,000 зол.; 2) Епископські консисторії: 66,000 зол.; 3) Веденя парохіяльних книг: 197,-940 зол.; 4) Видатки на почту: 147,000 золотих.

V. Річна допомога для церковних заведень: 20,900 зол.

VI. Річний будівельний фонд: 1,106,000 золотих.

VII. Інші річні видатки: 45,500 золотих.

Отсі випосаження будуть визнані міністром скарбу кождій дієцезії окремо в гуртових сумах, устійнених на основі постійних буджедів, які будуть предкладати компетентні ординарії. При розділі між дієцезії цілости випосаження, призначеного державою для парохів, в рахунок будеся брати дохід зі земель, які мають парохіяльні бенефіції.

В разі потреби і як що на те позволить фінансове положення держави, ті випосаження будуть достаточно побільшені, щоби запевнити відповідне матеріяльне становище парохам, та іншим членам духовенства, а саме на основі спеціяльної умови, що торкається т. зв. „iura stolae".

Розділ, вичислених в горі випосажень буде повірений в кождій дієцезії ординаріеві, який після того, як увійде в життя отсей конкордат, зложить присягу вірности, передбачену в арт. XII..

Зладжено в Римі, дня 10. лютого 1923 року.

—o—

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Замітки, про сей конкордат, який стремить до віддачі в ляцьку неволю української церкви в Галичині, подамо завтра.

ПРОСЬБА О ПОМІЧ.

—o—

До Всч. і Спр. Отців Духовних, Вп. П. Дякоучителів, Хв. Урядів Товариств, Братств і Сестрицтв і до Української Суспільности в Америці.

Слава Ісусу Христу!

Я низше підписаний осміляюся просити Вас о ласкаву поміч для спаралізованого від пяти літ, Івана Пеций, родом з Битлі, пов. Турка, замешкалого в Sayre, Pa., 104 Garden St. Сей каліка має 4 незаосмотрених дітий і хоровиту жену.

Милостині шліть або впрост до нещасного каліки або до підписаного. За жертви заплатить Вам Спаситель, котрий сказав, що зділаємо одному з меньших братів, то Йому зділаєм.

Я зі своєї сторони дуже прошу не переходіть до дневного порядку над тою просьбою.

З поважаннем

о. М. Данилович,
175 Horsehead Blvd.,
Elmira Heights, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу дня 21. марта с. р. точно о годині 8-ій вечером в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та ул. Ню Йорк. На денному порядку зборів суть важні справи до полагодження. Рівночасно пригадується інтересованим, що на зборах будеся принимати членів до Братства після статута, а до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член на зборах підлягає карі після ухвали.—Ів. Солтис, предс., Николай Марків, секр. рек.

ПОДЯКА.

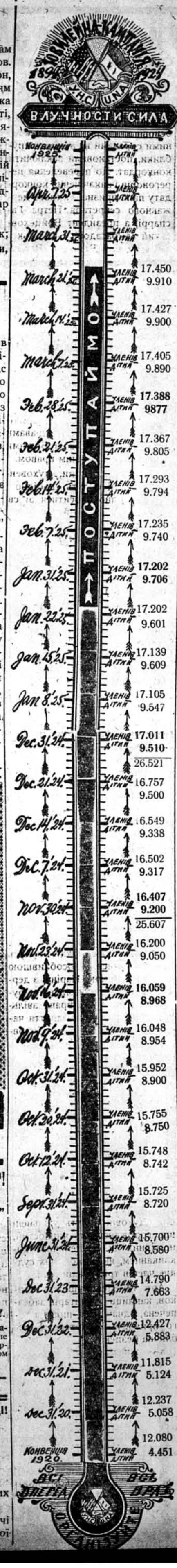
—o—

Вп. Товаришам, Урядникам У. Н. Союза, урядникам і тов. від. 257 У. Р. Союза в Гудсон, Н. Й., Знакомим і Приятелям а також Хорови ім. М. Лисенка з гори міста в Джерзи Сіті, Н. Дж., складають щиру подяку за щире співчуттє у тяжкій хвилі і відданнє останньої прислуги моїй, покійній жені, Марії з Оземчуків Кушніревій, котра померла передчасно в молодому віці на удар серця.

Володимир Кушнір, муж;
Теодор і Текля Оземчуки, родичі.

ЯК ПІДГОТОВЛЮЄТЬСЯ „ДОКОНАНІ ФАКТИ".

„Стражніца Балтицка" в Ґрудзьондзу поміщує таку відозву: „Повстанці і вояки! Вас є на Поморю 150.000, — як що піде що третій, так зробимо з Данціґом те, що Литовці з Клайпедою. Як довго Данціґом правитиме Сенат, зложений з гакатистів і Англійців, так довго не будемо мати спокою і вільного відиху на світ. Вашим обовязком, вояки, є добути і той клаптик польської який нетерпеливо жде цього. Спроможіться на діло!" „Стражніца Балтицка" є орґаном польських офіцирів на Поморю. В цьому самому числі тієї ґазетки, в якому надруковано наведену відозву, поміщено урядовий наказ Д. О. К. VIII., де „Стражніцу Балтицку" славиться як часопись на „аполітичному і державному ґрунті"". Д. О. К. доручає усім військовим бібліотекам і касинам, а також поодиноким воякам передплачувати орґан, в якому підмовлюється членів армії і всіх инших громадян до самочинних збройних виступів на чужинецькій території.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

—o—

Дмитро Козопас, С. Лорейн, О., і **Федор Барсук,** Вест Алліс, Віс., зволять прислати свої докладні адреси бо задля тої недостачі, почта завертає посилки.

ВАЖНЕ ДЛЯ ДЕЛЕҐАТІВ НА 16-ту ГОЛ. КОНВІНЦІЮ.

Галя конвенційна міститься в готели Сенека, 24 Клінтон Аве., Рачестер, Н. Й. Seneca Hotel, 24 Clinton Ave., Rochester, N. Y.

Українська Церков находиться від ч. 303 Гудсон Аве., Рачестер, Н. Й. 303 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

ОРҐАНІЗУЮЧІСЯ НОВІ ВІДДІЛИ:

В сю пору орґанізуються нові відділи в слідуючих місцевостях: Берта, Па.; Еманс, Па.; Брістол, Конн.; С. Амгерст, Огайо; Мюз, Па.; Сейнт Франціско, Каліфорнія; Вілліментік, Конн.; Норвіч, Конн. Полагодивши вступні формальности, проголоситься імена орґанізаторів.

Худяк Микола з Матітук, Л. Ай. В справі зміни запису суми свого обезпечення на нових спадкоємців, треба зголоситися до відділового секретаря і виповнити відповідний до того бляанкет знаний під назвою, „Просьба о Зміну Спадкоємців".

Горбаль Микола, Скрентон, Па. Ви є приняті в члени У. Н. Союза, відзнака і рахунок на вкладки Ваші пішли до від. 208-го. Грамота для Вас буде тамтуда вислана в слідуючім місяци по приняттю. Всіх інших інформацій уділить Вам відділовий уряд.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ:

Від. 6. Коли з новими старшими членами вписуєте рівночасно також їх дітий, то діточі аплікації висилайте до гол. кас. в місяць пізнійше, аж переконаєтеся чи їх родичі приняті або ні. Тільки дітий правосильних членів можна приймати.

Від. 7. Відділову книгу метрикальну поможеться Вам справити після актів тих, що суть в головній канцелярії, але аж по конвенції. Впімніться в той час.

Від. 15. Зміна запису посмертного то є акт, який мусить бути зроблений в леґальній формі і підписаний членом та цілим відділовим урядом. При сьому грамот не треба до гол. канцелярії надсилати.

Від. 28. Нові члени будуть приняті в марцю так як їх аплікації аж сего місяця тут наспіли. Орґанізаторів проситься подавати на відповіднім до того друку, бо без того неможна зложити точного виказу орґанізаторів.

Від. 42. Жаден член неможе записувати свого обезпечення на відділ-товариство. Закон недозволяє. Про се треба знати і таких записів неприймати, а зроблений вже треба сейчас змінити, бо обіцянка, що коли яка родина знайдеться то тоді зміниться, як також заяви Т-ва, що родини нескривдиться, закону незміняє. На цей закон звертається увагу також всім другим відділам і пригадується, що такого запису суми обезпечення приймати неможна.

Від. 44. Important Notice розісланий гол. канцелярією на те, щоби помочи відділам перетягнути доростаючих дітий з молодечого департаменту до старших членів. Він був призначений для тих дітий, котрі після рекордів гол. канцелярії осягнули вже 18 рік життя і до старших членів повинни переписатися. Однак ми годні приймати також перед осягненнєм сего віку, то є 17-літних єсли вони того собі бажають. Перекручені назвиска можна справити, до того є осібні формулярі, але далеко лекше є допильнувати щоби аплікант підписувалися однаково по анґлійськи і по українськи так, щоби неробити ні помилок ні поправок. Гол. канцелярія висилалаби рахунки скорше, якби скорше їх відділи звертали. Через вічно спізняючіся відділи, спізняються місячні замкнення і висилка нових рахунків з гол. канцелярії. Звичайно висилаєтся їх 5—9. то є з початком кождого місяця і до всіх відділів разом.

Від. 50. Щоби переписати дитину з молодечого департаменту до старших членів треба тільки виписати звичайну аплікацію для повнолітних, а в місце лікарського свідоцтва залучитидіточу грамоту апліканта. Тую зміну треба зазначити в місячних звітах.

Від. 106. Відділ дуже добре поступив, вибравши для себе лікаря, котрий є також і членом У. Н. Союза. Так поступили вже і інші відділи. Свій член і лікар заразом встереже не лиш Вашу місцеву касу, як пишете, від симулянтів хоріб, але такий лікар неприйме так легкодушно і нових кандидатів без точного провірення їх стану здоровля, що так часто трафляєся з іншими лікарями, а що є для орґанізації найбільшою небезпекою. Своїх лікарів повинен старатися мати кождий відділ У. Н. Союза бо то таньше і кориснійше для членів, а для кас місцевих і головної безпечнійше.

В. 114. Не лиш в тім відділі, але і в других відділах, ще не всі зрозуміли, що при реформі Молодечого Союза з якого зроблено молодечий департамент У. Н. Союза, всім дітям обчислено і на викази подано такий вік, який вони дійсно в часі реформи мали. Також нові грамоти, видані дітям, носять дату тодішну, а то 31-го червня 1921 р. бо тоді то всіх дітий принято до молодечого департаменту який від того часу зачав істнувати. Тепер вік кождої дитини дуже легко обчислити власне після віку поданого на грамоті і після дати тої грамоти. Старшим дітям з перед реформи була загарантована сума обезпечення, яку їм стара система давала, так що реформа нікого нескривдила, а противно всім дітям з перед реформи тепер припадають значно висші суми обезпечення, як стара система давала.

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

171.

Експорт, Па.

Під розвагу членам і делеґатам У.Н.С..

1. Треба відділові каси приєднати при головній касі У.Н.С., так, щоби головний уряд платив хору запомогу по відділах. Члени складаються, по 50 цнт., а по декотрих відділах 1 до 1. дол. до брацької каси. Коли ми, усі члени У.Н.С. будемо складати до одної каси по 1 дол. і головний уряд буде виплачувати членам по відділах хору запомогу, тоді кождий член буде задоволений. Ми знаємо, що найбільше роздору і ненависти заходить на брацьких касах. Я уважаю, що кождий член буде із всего задоволений, бо сеся запомога борше потрібна ніж посмертна.. Посмертне, то вже другому користне. І тогди член буде певний, що дістане доляра на день, як буде хорий.

Тогди хорі і невилічимі будуть діставати із наведеної каси, хочби лише по 50 цн. денно. така каса зросте в гору скоро і мож буде із неї уділяти усякі запомоги членам. Се буде щось нового і поступове для У.Н.С. орґанізації. Тогди не буде треба орґанізувати членів, будуть самі вписуватися не тільки свої а й чужі. Тогди члени не будуть відтягатися із своїми вкладками, тогди буде кождий спішити на час і приводити нових членів до впису.

На закінченне бажаю, щоби ся конвенція принесла великий успіх і радість членам У.Н.С.

Франко Звір.
дел. від. 101.

172.

Ансонія, Конн.

Читаючи конвенційні проєкти хочу дещо і від себе написати:

1. Щоби жінки принимати до У.Н.С. на 1,000 дол., до 40 літ, а не як до тепер до 35 літ, позаяк богато на тім тратиться, то більше жінок буде приступати.

2. В богато проєктах згадувано, щоби ліни знести, чи там подарувати. Отже ті булиб задоволені, котрим ліни булиб знесені, а що ті скажуть, що жадних лінів не підписували, а платять від своїх правних літ, як принялося нову реформу? они також будуть упоминатися за свої гроші. Отже хай так буде, щоби був вовк ситий і коза ціла.

3. В богато проєктах є згадувано, щоби видавати якусь книжечку для дітей. Чи не булоби ліпше, якби замість книжочки раз на тиждень призначити для дітий одну сторону „Свободи" і видавати її гумористично, бо американські діти дуже призвичаєні до фоні пейпер і діти таке найліпше любилиби і такби ся призвичаїли до свого письма і любилиби свою орґанізацію ліпше.

4. Що до сиротинця, то таки ліпше буде, як всі українські орґанізації до такого діла возьмуться і спільними силами побудують сиротинець, а не сам У.Н.С., щоби знов членів розпорошити від У.Н.С.. Утримання сиротинця коштує дуже великі гроші, а на членів не можна буде накладати жадних осібних вкладок. Така є гадка членів нашого відділу.

На тім кінчу і бажаю 16 конвенції, як найщирійших і наймудрійших ухвал.

Олекса Прийдун,
з 262 відділу.

Продовженнє на стор. 4-ій)

Лонґін Ковтун з женою Юстиною і дочками Теклею і Ганною висказують свій жаль родині Петра Яреми в їх невідмінній втраті мужа і батька і щирого сина Соборної України.

Земля Йому Пером!

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

—o—

(Продовженнє зі стор. 3-ої)

173.

Палмертон, Па.

З нагоди зближаючоїся конвенції, я підписаний хочу відповісти на деякі проєкти конвенційні.

1. Є внески, щоби орган Свободу видавати на 8 сторін.

Думаю, що не можливо так скоро поступати вперед, бо вистарчаючим е коли, Свободу побільшити на дві сторони, т. є разом на шість сторін, тільки, щоби Свобода не оголошувала таких оголошень, котрі є шкідливі для Українців.

На се даю такі докази, прим. в Ню Йорку, абодругім стейті зійшлося два Українці і заложили собі офіс еміграційний. Пізнійше дають оголошення до Свободи. Богато на шихчленів дає довіре й висилає свій запрацьований гріш. Коли такі Українці назбирали відповідну суму, то відтак читаєте в Свободі ,що менаджер того підприємства утік до Канади. Отже на будуче, коли не знається що то підприємство певне і що там є котроля стейтова, таке нехай не оголошується в Свободі, бо на тім тратиться довіре членів.

2. Читаючи проєкта, щоби уряд позістав той самий, я не є проти сего уряду, бо знаю, що працювали добре для добра У. Н.С.

Але вибір прошу перепровадити, можливо, що декотрі зістануть на далі урядниками, а єсли будуть люди, котрі здібніщі до уряду, так треба їх вибрати.

3. Що до вибору головного уряду можуть бути священники, але такі, котрі ми переконані, що они дбають о справи народні і о добро У.Н.С.

4. Що до сиротинця, то дуже гарна думка, але прошу над тою справою застановитися. Дуже добре булоб, щоб У.Н. Союз мав свій сиротинець, але не думайте, що фонди є вистарчаючі на таке діло, сиротинець. Думаю, що ліпше буде, коли позістануть сироти по нашім члені і ми щоб старалися, щоб їх приняли до сиротинця до Филаделфії. Нехайби і тре було платити, якийсь час, то еще У. Н.С. не буде мав таких розходів великих, а колись, коли будемо думали о тій справі будемо мали більший капітал, будемо думали в тій справі. Можливо, що знайдуться люди, котрі, обдумають справу на удержання сиротинця.

Не думайте, що капітал У.Н. С. є такий великий, щоб наложити такий тягар, Лучше думати, щоб його збільшити.

Що до сиротинця, то оставмо на другу конвенцію, котра малаб відбутися, що 4 роки.

5. Сего року прошу подбати, щоб У.Н.С. заснував позичку на перший морґеч.

Коли член У.Н.С. хоче зробити для себе і для своїх дітей добро і купити собі гавз, чи то фарму, щоб У.Н.С. вигодив йому в тій справі. Нехай наші Українці не ходять по Жидах, або по чужих організаціях, але нехай кождий член знає, що він має свою касу, котра йому вигодить. Таким способом, ми будемо мали більше членів, а се принесе користь цілому загалови і У.Н.С.

6. Позичка має наступити з головної каси на потвердженне урядом відділовим. Уряд відділовий мусить дбати, чи той член може отримати позичку. Єсли член платить половину так У.Н.С. може випозичити другу на 5 або 6 прц., то залежить, яка ухвала наступить. Єсли делеґати подбають про це, то зроблять велике добро членам і У.Н.С.

7. Прошу подбати о се, щоб кождий відділ, мав одного лікаря, так, щоби урядники порозумілися з ним.

Коли новий член вступає до У.Н.С., то щоби не оплачував лікаря, тільки відділова каса має платити, а коли має 5 нових членів, так головна каса має звернути кошти лікаря. Таким способом У.Н.С., не потерпить, бо є випадки, що відділ не має свого лікаря,а тут в Америці за 50 цнт. лікар, ані не оглядає чоловіка, тільки підпише, що чоловік е здоров, а пізнійше по 6 місяцях член помер.

На тім тратить У.Н.С., та щоби сего уникнути, мусить бути лікар порозумілий з урядом У.Н.С. в кождім відділі.

8. Є внески, щоби секретарам платив У.Н.С..

Думаю, що кождий відділ ?може оплатити секретаря, бо в такім разі мусівби У.Н.С. платити всім секретарям. А то булаби велика шкода, для У.Н. Союза.

10 Календарі, щоби видавалося по 25 цнт. членам. Через то член не буде бідний, а всі по 25 цнт., то зробить велику суму для У.Н.С..

11. Щоби У.Н.С повідомив віділовий уряд, де знахоляться сироти, котрі не мають батька і матери, бо ми можемо зібрати якусь жертву і тим сиротам віділсати. Є такі місцевости, що сиріт за богато, а є такі, що нема ніяк. Отже там де нема, мусимо за тих дбати, де є.

Бажаю усім делеґатам доброго успіху, щобисьте щасливо перепровадили конвенцію для добра У.Н.С.

С. Дмитрик.
член від. 369.

—o—

174.

Вудгейвен., Л. Ай., Н. Й.

1. Цілий уряд повинен остатися на далі, бо по його дотеперішній праці пізнати, що працював солідно і чесно, для збільшеня орґанізації: повинен за це дістати повне вотум довіря. Тому не повинноси без потрібно тратити час на вибори, лише взяти під дебату точки важнійші, котрі будуть внесені на конвенції. Вибрати лише нову контрольну комісію, та вибрати людей, котрі розуміють право американське і книговодство.

2. Редакційний комітет повинен остати той сам, як також і редактори, бо редаґовано Свободу добре.

3. Свобода нехай буде дневником, як дотепер, лиш побільшити суботнішне видання, на 12 сторін, де булоби 4 стор. в анґлійській мові. Однак що через побільшення сторін, треба буде більше платити за папір, друки, друкарів, фарбу і т. п., тому я пропоную, щоби кождий член місячно доплагував 1. цента. це не є велика сума для члена, а для редакції як раз буде оплатити суботнішне виданнє. Богато проєктодавців пропонують, щоби Свободу побільшити, а ще й до того давати даром. Це не є на є на добро орґанізації, лише на шкоду, бо хто буде платив за то всьо? Я не можу навіть розуміти, як таке можна говорити. Таким способом будемо себе доти обдирали, доки все не розлетиться..

4. Діти, котрі стоють в орґанізації через 15 літ, і коли переходять в члени дорослі, дати їм через якийсь час вільну оплату членську.

5. Додати до першого параграфу слова „Назви цеї ніколи і ніким не можна".

6. Так, як сиротинець, так і школа потрібна; школа повинна перейти під заряд У.Н.С. Повинна бути вибрана шкільна рода, з кождого стейту оден чоловік, яко інспектор, котрий наглядавби коли і давав потрібні інформації, що д о шкіл.

7. Союз повинен занятися статистикою Українців в Америці, щоби ми знали, яка сила нас тут є, кілько стоїть, а кілько ні в українських запомогових орґанізаціях. В тій справі Союз повинен порозумітися з другими орґаніза,іями.

8. Застосувати, якісь точки, проти тих членів, що наумисне виступають проти орґанізації, редакції, чи її уряду, бо коли конвенція більшістю голосів вибере уряд, то такий член повинен бути задоволений і не повинен обидними словами звати „Свободу" і уряд У.Н.С., бо тим самим спиняє орґанізаційну роботу. Критика добра, але уважна і не поза дверми мітінґової галі.

9. Щоби Союз занявся неграмотними членами і давав якусь пораду через відділових секретарів, як стати грамотним.

10. Секретарів відділових повинен оплачувати Союз, якусь часть, а решту сам відділ, бо секратар працює і для Союза і для товариства.

Хай живе Укр. Нар. Союз.

Многая літ Шановним делеґатам і делеґаткам!

В. Ціцик,
член від. 200.

НОВА НАЦІОНАЛЬНА СТІЙКА.

Діло пише: Сими днями Тов. „Просвіта" поступило крок за Сян. Дня 2 лютого оснувалась у Динові філія Тов. „Просвіти" на березівський повіт. При філії зорґанізувався відділ „Рідної Школи". Вся українська інтеліґенція повіту, в першу чергу вчителі, священики і урядники, повині всестороно підпирати сю нову нашу національну стійку, приходячи її з постійною матеріяльною і моральною допомогою та невпинно дбаючи про її живу діяльність. Щомісячні датки (1 прц. від поборів) для УПТ. слід пересилати на руки касієра: Микола Левицький, учитель в Павлокомі, п. Динів. Для інформації у читальняних справах Виділ утримуватиме в льокалі філії (дім п. Кавінського) дижур, що четверга між 2-3 год.

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошень.

Адм. „Свободи"

